

Overhaling. Den kinesiske kunstinteresse vokser eksplosivt i disse år, og dansk samtidskunst markerer sig. Reportage fra Kinas buldrende kunstverden.

Kunstens kinesiske goldrush

Yin Zhaoyang: Tiananmen, olie på lærred.

AF LISBETH BONDE

BEIJING – I Beijings 798 Art District, der er et forladt fabriksområde, hvor i sin tid 15.000 arbejdere havde deres daglige virke, myldrer det med gallerier. Ikke alle på lige højt niveau, men området er i dag den tredjemest besøgte turistattraktion i Beijing efter Den hemmelige By og Den kinesiske Mur.

Blandt de bedste gallerier her kan foruden det danskejede Faurischou Foundation, som omtales nedenfor, nævnes det belgiskejede Ullens Center for Contemporary Art, det japanske Tokyo Art Project, det amerikanskejede The Pace Gallery og det italienskejede Galleria Continua. Uden for 798 Art District bør man også fremhæve det schweiziskejede Urs Meile Galerie samt Three Shadows Photography Art Center, et non profit udstillingssted for fotografi, der er på kinesiske og japanske hænder. De to sidstnævnte gallerier er tegnet af den verdenskendte kunstner Ai Weiwei i en moderne version af den traditionelle hutongstil.

Interessen for kunst er eksploderet i Kina, hvor overklassen gerne vil have del i den globale luksus, herunder kunst. Interessen sætter sig også igennem finansielt: Værker af den kinesiske maler Zhang Daqiang (1899-1983) gik for tilsammen 506,7 millioner dollar på auktioner i 2011, hvilket svarer til 2,9 milliarder danske kroner. Han efterfulgtes af Qi Baishi (1864-1957), der omsatte for 445,1 millioner dollar, cirka 2,5 milliarder kroner, mens den gamle etter Picasso ifølge finanssitet *Blomberg* måtte nøjes med en fjerdeplads.

Med en omsætning på cirka 40 milliarder kroner i 2011 overhalede Kina for første gang USA, hvad angår salg af kunst og antikviteter. Men det er kun begyndelsen på den monstrore udvikling, som Kina står for. Det kan derfor ikke undre, at mange udenlandske gallerier satser på Kina. Den store, fremvoksende elite, som under den økonomiske vækst i det topstyrede, statskapitalistiske samfund har midlerne og uddannelsen til at involvere sig i kunst, investerer dog fortsat mest i kinesisk kunst. De er især optaget af den ældre kunst, for kineserne er benhårde forretningsfolk. Også når det gælder kunst, vil de have fuld sikkerhed for deres investering.

Ikke desto mindre er det lykkedes for blandt andre de danske kunstsamlere og gallerister Luise og Jens Faurischou at bryde muren og sælge værker til kinesiske samlere af især amerikanske kunstnere som Robert Rauschenberg, David Salle og Michael Bevilacqua, men også af danske kunstnere. Christian Lemmerz har haft stor succes, især hvad angår hans marmorskulpturer, som der i dag er venteliste på i Kina. Også Michael Kvium, som har flere museumsudstillinger i Kina bag sig, er et yndet samlerojekt, og han er nu indlemmet i et kinesisk museum.

FAURSCHOUS har allerede sat mange aftryk på den kinesiske samtidskunstscene, siden de åbnede i 2007 i 798 Art District. I deres kontor hænger værker af nogle af Kinas dyreste nulevende malere, Zhang Xiaogang (født 1958) og Zeng Fanzhi (født 1964). Et værk af førstnævnte blev sidste år solgt på auktion til 6,69 millioner dollar, cirka 38 millioner kroner. Så ved den besøgende straks, hvilket niveau der opereres på.

Frem til marts kan man i deres nyindviede Faurischou Foundation for tiden se en af de bedste udstillinger i Beijing med Louise Bourgeois (1911-2010), *Alone and Together*.

Udstillingen er kurateret af hendes assistent og ven, Jerry Gorovoy, der har det største kendskab til hendes værk af alle. Udstillingen favner syv årtier af denne stærke og modige enegængers kunstneriske virke, og det danske kunstpublikum får mulighed for at se udstillingen fra september 2013 og nogle måneder frem i Faurischou Foundation København, i Nordhavn.

Forrige år blev en af Faurischous kunstfaglige medarbejdere, kineseren Wei Kuang, headhunted til en stilling som direktør for Kinas største privatejede kunstmuseum, det helt nye museum Red Brick Contemporary Art Museum, der åbnede den 8. december 2012. Han taler flydende dansk, da han er uddannet på Designskolen i Kolding og er dansk gift.

Bag museet står den hovedrige kunstelsker og -samlere Yan Shi Jie, der ejer et stort entreprenørfirma, Huang Jia Group Company. Det nye museum skal først og fremmest sikre dialogen mellem kinesisk og udenlandsk samtidskunst, fortæller Wei Kuang mig, da han henter mig hos Ai Weiwei i sin store, sorte BMW-firehjulstrækker. Han viser mig rundt i det næsten færdige museum, der er bygget af massive, røde murstensmure og ligner en god blanding af en middelalderborg og en murstensskulptur af Per Kirkeby. Arkitekten bag er kinesiske Dong Yugan, som underviser i arkitektur ved Beijing Universitet.

Museets første udstiller er dansk: Erik A. Frandsen. Han var igennem mange år tilknyttet det forhenværende Galleri Faurischou og havde i 2011 en stor separatudstilling i Tap Seac Art Gallery i Macau i det sydlige Kina. Nu indtager han tre store rum i det nye museum, der har et samlet udstillingsareal på 5000 kvadratmeter, hvoraf Frandsen lægger beslag på de 2000. Frandsens udstilling *Between Memory and Theft* er retrospektiv med værker, der går helt tilbage til udgangspunktet i 1980'erne med hans såkaldte »blokademalerier«, hvor han inkorporerede fremkaldarker på de ekspressivt malede lærreder. Udstillingen når hele vejen rundt i hans multifacetterede værk og viser også de nyere og helt nye skud på stammen, for eksempel lysekroner i neon, de såkaldte kloder, en installation på gulvet med Frandsens brogede kvadrater i linoleum samt den seks gange seks meter store spejlcylinder med udstansede blomstermotiver. Hertil kommer ikke mindst de fortygende spejlbilleder, der ligger et sted og vugger mellem art deco og popkunst. De mangedobler de øvrige værker og lysekronernes tilstedeværelse i rummene og får dem til at svæve. Her viser Frandsen sin evne til at tage en given arkitektur i besiddelse og berige den med sjæl og visuel prægnans.

Udstillingen var færdiginstalleret allerede i oktober 2012, men måtte vente på, at partikongressen i november blev afviklet i landet, som også topstyrer – og censurerer – i kunstens verden. Udstillingen kan ses frem til 31. januar 2013.

NÆSTE dag bliver jeg hentet i en limousine, en japansk Lexus. Den ejes af billedkunstneren Yin Zhaoyang og køres af hans chauffør. Yin er en yderst succesrig maler. I sit store atelier i 798 Art District viser han mig, hvad han har malet på i det seneste år. Ingen tvivl om, at han behersker virkemidlerne suverænt og også har et rigt udtryksregister – og at han er en fin og modig kolorist. Men det er tydeligt, at han har set den moderne, vesterlandske malerkunst over skulderen, især den ny-ekspressive og abstrakte ekspressive, som det i øvrigt ofte ses i moderne, kinesisk kunst.

På væggen er der en lang række af staffelier, som han betjener ved hjælp af pedaler, der hæver og sænker lærrederne via en mekanisk anordning. Maleriene sænkes enten ned til et godt

stykke under gulvhøjde eller hæves op under loftet, alt efter om han skal male i den øverste eller nederste del af billedfladen. En sådan anordning ville gøre mange danske malere med slid på ryg og bentøj misundelige.

Som de fleste kinesere taler heller ikke Yin engelsk, så han har sørgt for en tolk. Det er en amerikansk digter og oversætter, Denis Mair, som taler excellent kinesisk. Han lever halvdelen af året i Beijing og halvdelen i Seattle. Vi kører sammen ud til Songzhuang Art Village, der ligger 40 kilometer øst for Beijings centrum. Her har Yin sit andet atelier, indrettet i et skønt hus med en have, der er fyldt med bonsai-træer, små fiskedamme og hans egne skulpturer i sandsten og marmor. Han har selv tegnet huset. I et kæmpestort rum hænger et cirka ni meter langt og to meter højt maleri med motiv af Den himmelske Freds Plads om aftenen. Tusindvis af mennesker har forsamlet sig, og man ser en kæmpemæssig, rød eksplosion på himlen. Er det kontrarevolutionen, et varsel om verdens undergang eller måske bare et kæmpe fyrværkeri? spørger jeg. Yin mener, at det godt kan opfattes som et ildevarslen tegn på Kinas fremtid.

Tilbage i 798 Art District besøger jeg også Zhen Gao (født 1956), der er den ældste bror i den dynamiske og socialt og politisk engagerede kunstnerduo Gao Brothers. Ligesom Ai Weiwei arbejder de på kanten af censuren. Flere af deres værker er gemt væk bag forhæng i deres showroom. Det gælder for eksempel en bronzestatue af Mao, der knæler og beder om tilgivelse for deres fars død. Han blev anholdt i 1968 under kulturrevolutionen og døde i fængslet. Ifølge myndighederne var det selvmord, men det er aldrig blevet bevist.

De to kunstnere anvender det kommunistiske regimes ikonografi, som de twister i en absurd eller satirisk retning og gør nar af propagandamaskineriet. Det er effektiv, signalkraftig kunst uden de store nuancer, men selv om den godt kan ligne megen anden kinesisk samtidskunst med storgrinende kinesere eller Mao-billeder i Warhol-stil, så er Gao Brothers' kunst anderledes båret af deres personlige baggrund og deres reelle indignation over tingenes tilstand. De nyder og har nydt stor international bevågenhed med mange udstillinger, især i udlandet.

SIDEN en af de mest anerkendte malere i Kina, omtalte Qi Baishi, var medlem af den danske kunstnersammenslutning Corner i årene 1954-57, har der bestået en relation mellem det kinesiske og det danske kunsthiv. I 1961 udstillede Corner i Den forbudte By i Beijing. Efter nogle årtiers inaktivitet rejser mange danske kunstnere atter til Kina, dels fordi de er begejstrede for det store land, dels fordi de kan komme »længere på literen«, eftersom materialerne er billige, håndværkerne er dygtige, og timelønnen lav.

Brobyggeren mellem den kinesiske og skandinaviske kunstscene er maleren Tong Wang (født 1962). Efter 16 år i Sverige vendte han hjem til Kina i 2004. Inden da havde han skabt en forbindelse mellem kunstakademierne i København og i Hohhot i Indre Mongoliet, som blandt andet har udvekslet afgangsudstillinger med deres elever. En række danske kunstnere, heriblandt maleren Ib Monrad, billedhuggerne Tine Hecht-Pedersen og Pontus Kjerrman, der også er lektor på Kunstakademiet, samt maleren og grafikerne Lars Ravn – de to sidstnævnte fra Corner – har siden holdt dialogen levende med mange rejser til Kina og med udstillinger i såvel Kina som Danmark. Senest, i 2012, på Sophienholm og i Kunstcentret Silkeborg Bad. Også billedhuggeren Bjørn Nørgaard rejste

tidligt til Kina og gør det jævnligt, da han blandt andet har fast arbejdsplads på en porcelænsfabrik i den sydkinesiske havneby Xiamen, ligesom billedhuggeren Claus Ørntoft pendulerer til Kina, især fordi han dér kan få god granit og kan betale håndværkere, der assisterer ham med grovhugningen af skulpturer.

Tong Wang danner i øvrigt par med galleristen Lan Lan, som driver galleri i Xiamen, der »kun« har små tre millioner indbyggere. Her er klimaet subtropisk, og byen er mere charmerende end den rå storby Beijing. Selv om Xiamen huser ikke færre end tre kunstakademier, er vi langt fra den hektiske samtidskunstscene i Beijing. Her går det hele lidt langsommere. Vi er tydeligvis i Syden her 2000 kilometer syd for Beijing, og her er dejligt varmt, selv om vinteren.

I november 2012 udstillede seks danske billedkunstnere og en arkitekt i European Art Centre, en kunsthall, der ledes af Tong Wang, og som er tilknyttet det smukke og smukt beliggende Xiamen Universitet, der også huser det ene kunstakademi. I den forbindelse blev der afholdt en række foredrag og arrangementer. De seks bidragsydere til udstillingen *New Footprints in the World as we Know it* var Tine Hecht-Pedersen, Tine Jakobsen, Christina Hamre, Hjordis Haack, Vibeke Glarbo og Nanna Starck foruden arkitekten Rikke Hecht-Pedersen fra Arkitektfirmaet C.F. Møller. De arbejder med en rig vifte af udtryk og medier, der skulle give de unge kunstuderende inspiration til deres eget arbejde. Den kinesiske kunst er generelt stadig præget af både den traditionelle, kinesiske kunst og af påvirkninger fra vestlig kunst, og det er vanskeligt for kunstnere i et land, der i den grad betoner det kollektive og det traditionelle, at springe ud som originale, sandhedsøgende, individuelle kunstnere, der skaber unikke visuelle udtryk. Og så er der jo censuren, som forhindrer den frie, kunstneriske udfoldelse.

TONG Wangs malerier er anderledes originale. Han er en drømmer, der benytter et surrealistisk og stærkt subjektivt billedsprog. Samtidig med at han bygger sit billedrum op med en typisk, kinesisk kompositionsteknik, fornemmer man klart, at han under sit lange ophold i Sverige har frigjort sig fra den kinesiske »kopikunst«. Han er også en excellent, figurativ kunstner, når han vil være dét.

Han benytter en jordfarveskala og maler konturerne lidt slørede, som om tingene anes eller drømmes. Tong Wang er uddannet på Lu Xun Akademiet, der ligger i Manchuriet i det nordøstlige Kina, hvor han voksede op som søn af en traditionel maler. I dag er han professor ved Inner Mongolian University Arts Academy i Hohhot. Hans værker kan herhjemme opleves på Corners årligt tilbagevendende udstillinger på Sophienholm.

Tong Wang pendulerer mellem verdensdelene som en ægte globalist. Han underviser blandt andet i croquis på workshops på Kunstakademiet. Alle kinesiske kunstnere lærer nemlig stadig det traditionelle håndværk helt fra bunden – hvilket på den ene side kan være en hæmsko for deres kunstneriske frigørelse, hvis de bliver hængende i det, men på den anden side kan være en styrke for den frigjorte kunstner, der dermed får flere tangenter at spille på. Dét har man droppet i Danmark – efter devisen, at kunstnerne selv skal dygtiggøre sig ad hoc i de teknikker, som deres kunst kræver.

I Danmark er traditionsnedbrydning og »innovativ praksis« blevet mainstream. Men det forudsætter selvsagt, at man kender den tradition, som man ønsker at bryde med. Et gammelt kinesisk ordsprog siger: »Lærdom er en skat, som følger sin ejer gennem hele livet.«